

ZAPISNIK

Sa 20. sednice Komisije za žalbe održane 5.9.2013. sa početkom u 18 sati, u prostorijama Saveta za štampu.

Prisutni članovi Komisije: Zoran Ivošević, Tamara Skrozza, Petar Jeremić, Stojan Marković, Božo Prelević, Nebojša Spaić, Filip Švarn, Predrag Azdejković, Vlado Mareš i Tihomir Trišić.

Odsutni članovi Komisije: Ljiljana Smajlović

Ostali prisutni: Vojin Biljić, advokat lista „Kurir“, Nebojša Rosić, direktor „Kurira“, Igor Ćuzović, zamenik glavnog urednika „Kurira“, Nevena Krivokapić, advokat iz kancelarije „Stojković&Prekajski“, koja zastupa Vladimira Georgieva i „Blic“ i Gordana Novaković, generalna sekretaraka Saveta za štampu

Dnevni red:

1. Razmatranje žalbe Gorana Popovića na tekst objavljen u „Kuriru“
 2. Razmatranje žalbe Dragana Žebeljana na tekstove objavljene u listu „Alo“
 3. Razmatranje žalbe Vladimira Georgieva na tekstove objavljene u „Kuriru“
 4. Razmatranje žalbe „Blica“ na tekstove objavljenje u „Informeru“
 5. Razmatranje žalbe Ane Radmilović na komentare na tekst objavljen u Novoj srpskoj političkoj misli
-
1. Porodica preminule devojke podnela je žalbu na tekst „Žena se zapalila pred decom i prolaznicima“, objavljen u „Kuriru“ 24. jula 2013. godine, smatrajući da je list brutalnim opisima događaja i objavljivanjem „bizarnih i užasnih detalja“ povredio odredbe Kodeksa novinara Srbije koje se odnose na obavezu poštovanja dostojanstva žrtve. Podosilac žalbe je naveo i da su prekršene odredbe koje se odnose na zaštitu privatnosti i to objavljivanjem punog imena žrtve, kao i iznošenjem detalja o ostalim članovima porodice, navodeći da niko od njih nije javna ličnost. U toku rasprave, većina članova Komisije ukazala je to da ovakav način izveštavanja predstavlja kršenje Kodeksa novinara Srbije. Predsedavajući Zoran Ivošević naveo je da su, po njegovoj oceni, prekršene odredbe Kodeksa koje se odnose na zaštitu privatnosti, a koje obavezuju novinara da poštuje dostojanstvo i integritet ljudi o kojima piše, da izbegava spekulacije i prenošenje nedovoljno proverljivih stavova u izveštavanjima o tragedijama u kojima ima stradalih, kao i da, kad je reč o događajima koji uključuju lični bol i šok izveštavanje prilagodi tako da izražavaju duh saosećanja i diskrecije. On je ocenio da u tekstu nema nikakvog saosećanja, niti poštovanja privatnosti žrtve i njene porodice. Petar Jeremić je naveo da je prekršena i odredba koja novinara obavezuje da štiti

prava i dostojanstva žrtava i istakao da bi Komisija trebalo da donese odluku da je Kodeks prekršen da bi se i ostalim medijima ukazalo na to da ne treba na ovakav način izveštavati o tragedijama. Jer, kako je rekao, način na koji je "Kurir" pisao o ovom događaju postaje praksa u našim medijima. Tamara Skrozza je navela da Kodeks nije prekršen samo u odnosu na žrtvu i njenu porodicu, nego i prema svim čitaocima, jer je objavljen neprimeren i uznemiravajuć sadržaj. Nebojša Spaić je istakao da je opis samoubistva nešto najgore što je poslednje vreme pročitao u novinama i da predstavlja «gaženje» digniteta žrtve, a sličnog mišljenja bio je i Filip Švarm, koji je istakao da u tekstu nema saosećanja.

Tihimir Trišić je, suprotno ovome, rekao da ne misli da je Kodeks prekršen, da opisi u tekstu nisu «drastični» i da tabloidi i inače imaju specifičan pristup ovakvim temama. Po mišljenju Predgraga Azdejkovića i Vlada Mareša u tekstu ima preterivanja, ali postoji i interes da se o tome piše, pa bi odluka da je Kodeks prekršen ipak bila preoštra.

Nakon rasprave, «za» odluku da je Kodeks prekršen glasalo je šest članova Komisije, jedan je bio protiv, dok su dva člana ostala uzdržana.

2. Dragan Žebeljan podneo je žalbu zbog pet tekstova koje je list „Alo“ objavio od 30.5. do 4.7. 2013. godine, a u kojima je o njemu pisao kao o pedofilu, koji je koristio službeni kompjuter za upoznavanje i zakazivanje sastanaka sa mladićim putem lažnog profila na Fejsbuku, na kojem je objavljivao i „fotografije intimnih delova svog tela“.

Predsedavajući Zoran Ivošević je rekao da je sam podnosilac žalbe Komisiju „oslobodio“ obaveze da utvrđuje da li su navodi iz teksta istiniti (jer će se za to obratiti sudu), već da od Komisije očekuje odgovor da li su tekstovi u skladu sa profesionalnom etikom. On je dodao da u tekstovima nema nikakvog kolebanja prilikom iznošenja tvrdnji da je reč o pedofilu, da je pokrenuta istraga, a dodatnu sumnju u namere redakcije izaziva i to što je priču pokrenuo suparnički sindikat. Filip Švarm je naveo da ne postoji javni interes za objavljivanje ovakve serije tekstova, dok je Petar Jeremić naglasio da se Žebeljan u tekstovima optužuje za pedofiliju, iako to ničim nije potkrepljeno. Nebojša Spaić i Predrag Azdejković su istakli da je narušena i privatnost podnosioca žalbe, dok je Stojan Marković ukazao i na neprihvatljiv način na koji je glavni urednik lista odgovorio na žalbu. Tamara Skrozza je rekla da je ovaj slučaj „školski primer šta mediji mogu da urade kad u nekog zariju zube“, dok je Vlado Mareš ocenio da je ovoga puta „Kodeks, ne prekršen, nego zgažen, pa još dodatno zgnječen“.

Posle rasprave, Komisija je jednoglasno odlučila da je prekršen Kodeks novinara Srbije.

3. Pre otvaranje rasprave o sadržaju žalbe Vladimira Georgieva na tekstove objavljene u „Kuriru“, generalna sekretarka je obavestila članove Komisije da je „Kurirov“ advokat tražio izuzeće predstavnika NUNS-a u Komisiji zbog moguće pristrasnosti. Kao razlog za to naveo je činjenicu da je NUNS objavio saopštenje u kojem je pisanje „Kurira“ u ovom slučaju već „osudio“ kao kršenje Kodeksa. Ona je podsetila da Poslovnik predviđa izuzeće člana Komisije samo u slučaju da je

zaposlen u mediju na koji se odnosi žalba, kao i na prethodne zahteve koje je Komisija odbila. Takodje je podsetila da u slučaju izuzeća predstavnika NUNS-a Komisija ne bi mogla ni da odlučuje. Predsedavajući je smatrao da nema razloga da se o ovakvom zahtevu raspravlja i istakao da saopštenja NUNS-a ne obavezuju njihove predstavnike, koji glasaju u skladu sa svojim ubeđenjem i savešću. Reč je zatražio advokat „Kurira“ Vojin Biljić koji je objasnio da zaista ne sumnja u integritet i nezavisnost predstavnika NUNS-a u Komisiji i da je zahtev podneo u skladu sa načelom razumne sumnje koje je opšte prihvaćeno u zemljama zapadne demokratije i podrazumeva da moraju biti izuzeti zbog potencijalne pristrasnosti. On je dodao i da smatra da novinarska udruženja moraju da vode računa o tome kakva saopštenja objavljuju jer to može da utiče na rad Saveta za štampu. Predsedavajući Ivošević je ocenio da Komisiju ne obavezuju praksa i odluke ni Evropskog suda za ljudska prava, na koje se advokat pozvao, niti domaćih sudova, budući da se ona ni ne bavi pravom, već profesionalnom etikom.

Komisija je, nakon ovoga, jednoglasno odbila da o se izjašnjava o izuzeću, nakon što je Nebojša Spaić, koji je jedini mislio da o tome treba raspravljati, povukao taj predlog.

U toku rasprave o žalbi koju je podneo advokat Vladimira Georgieva zbog četiri teksta u kojim se o njemu piše kao o osobi koja često vozi pod uticajem alkohola, Stojan Marković je, komentarišući odgovor advokata „Kurira“ na žalbu rekao da su zahtevi da se žalba odbaci zbog zloupotrebe prava besmislen, jer ne vidi zašto neko ne bi mogao da se žali i Savetu i sudu, kao i da je još besmisleniji i nepismeniji zahtev da Savet obavesti tužilaštvo da je Georiev pretio vlasniku i glavnom uredniku „Kurira“. Advokat Biljić je uvređen ovim, napustio sednicu.

U nastavku diskusije, Predrag Azdejković je rekao da Kodeks, po njemu jeste prekršen i da mu u objavljenim tekstovima najviše smeta to što se koriste priholozi koji u novinama „i daju dijagnoze i leče“. Petar Jeremić je naveo da je u dilemi, jer, postoji opravdan razlog da novine pišu o tome da neko ko je javna ličnost i uz to jedan od promotora kampanje za bezbednu vožnju, ali da, s druge strane, to nije urađeno sa merom. Filip Švarn je rekao da su iznete veoma teške kvalifikacije i bez, obzira što je reč o javnoj ličnosti, mora da postoji granica. On je istakao i da nisu dostavljeni dokazi da su činjenice koje su naveli tačne, a da to što su danima objavljivani tekstovi o tome može da ukaže na kampanju. Tamara Skrozza je istakla da ne sumnja u tačnost toga da postoje prijave protiv Georieva, kao i da nesumnjivo postoji javni interes da se to objavi, ali da je ovde problem „pakovanje“, odnosno rečnik koje je upotrebljen jer se njime krše ljudska prava čoveka o kome se piše. Za Vlada Mareša sama terminologija nije bila sporna, ali je, kako je istakao, u objavljenim tekstovima video nameru „Kurira“ da „maltretira“ Georgieva, a ne da ukaže na opasnost od alkoholizma. U suprotnom mogli bi da nađu i druge javne ličnosti koje su vozile pod dejstvom alkohola.

Nebojša Spaić je, međutim, ocenio da Kodeks ničim nije prekršen, da nema razloga da se sumnja u „Kurirove“ izvore, kao i da postoji interes javnosti da to sazna. Po njemu, rečnik koji je upotrebljen takođe ne predstavlja kršenje Kodeksa jer nije uvredljiv. Isti stav imao je i Tihomir Trišić. Božo

Prelević je predložio da se Komisija izjasni da Kodeks nije prekršen u delu koji se odnosi na istinitost izveštavanja i novinarsku pažnju, kako je to naveo podnosilac žalbe, a da jeste u delu koji se odnosi na način na koji su informacije prezentovane. On je istakao da je po njemu upotreba termina „šljokara“, „pijandura“ i izraza „nikad nije trezan“, „ima pomračenje uma“ i sličnih predstavlja kršenje odredbe o poštovanju dostojanstva osobe o kojoj se piše.

Po završetku rasprave, Komisija je najpre jednoglasno odlučila da nisu prekršene odredbe o istinitosti izveštavanja i novinarskoj pažnji, a potom većinom glasova (sedam „za“, dva „protiv“, jedan „uzdržan“) da jestu prekršene odredbe koje se odnose na kulturu javne reči i poštovanje dostojanstva osoba o kojima se piše.

4. U žalbi advokata lista „Blic“, koja se odnosi na seriju od 11 tekstova objavljenih u „Informeru“ od 9. do 17. avgusta, po mišljenju podnosioca, iznose se grube neistine, „kojima se 'Blic' predstavlja kao glasilo koje je iznad zakona, oličenje mafije i kriminala“, dok se u kolumnama glavnog urednika „Informera“ vređaju „Blic“, glavni i odgovornim urednik i direktorka tog lista. Generalna sekretarka je obavestila članove Komisije da je rok za odgovor redakcije istekao pre dva dana i da odgovor nije stigao, ali je predsedavajući Zoran Ivošević upozorio da bi, ukoliko je odgovor poslat redovnom poštom, mogao stići narednih dana.

Razmatrajući ovu žalbu, članovi Komisije su ocenili da je reč o kampanji koja se vodi protiv „Blica“, a koja je, po svemu sudeći, preuzeta sa televizije „Pink“. Nebojša Spaić je istakao da „Informer“ u seriji tekstova ne piše u skladu sa činjenicama i na obazire se na demantije iz „Blica“. On je istakao i da je korišćenje termina kao što su „cajtung Blic“, „štumbamfirer Simonović i Jelena Helga Drakulić“ i sličnih, ne samo u vredljiva, nego i opasna po bezbednost ljudi o kojima se piše. Vlado Maraš je rekao da njemu ne smetaju reči, već kampanja koju jedan list vodi protiv drugih i u kojoj se očigledno novine koriste za neke zakulisne radnje. Petar Jermeić je ukazao da su svi ti termini upotrebljeni u kolumnama, a ne u tekstovima, kao i da su neki podaci objavljeni iz izveštaja Verice Barać. Tamara Skrozza je rekla da je neki podaci jesu iz tog izveštaja, ali je samo mali pocenat svega što je objavljeno i da je čitava kampanja bazirana na nekoliko podataka iz izveštaja. Božo Prelević je rekao da „Informer“ jeste objavio jedan demanti „Blica“, ali da je objavljivanjem ove serije tekstova prekršeno više odredbi Kodeksa. Posle rasprave, Komisija je jednoglasno odlučila da je „Informer“ prekršio Kodeks u delu koji se odnosi na istinitost izveštavanja, odgovornost novinara, novinarsku pažnju i etiku javne reči.

5. Autorka teksta „O siromašvu jezika i duha“, objavljenom na sajtu Nova srpske političke misli, Ana Radmilović podnela je žalbu Savetu za štampu zbog onlajn komentara na njen tekst. Kako je navela da je tekst izazvao „salvu pogrđnih komentara“, u koje se uključio i glavni urednik Đorđe Vukadinović. Kako je istakla, on se ne samo ogradio od teksta, već je i autorku „branio“ od čitalaca „u maniru nije u redu da o njoj pišete da je Tačijev saradnik, šiptarsko kopile, plaćena ustašica...“ Među kvalifikacijama koje je izneo, bilo je i onih koje je, kako je sam, naveo, citirao iz neobjavljenih komentara“. Pošto je reč o mediju koji nije prihvatio punu nadležnost Saveta za štampu, geeneralna

sekretarka je podsetila članove Komisije da ne mogu doneti odluku, već javnu opomenu ukoliko ocene da je bilo prekršaja Kodeksa.

Članovi Komisije su, u toku rasprave, istakli da je nejasno zašto je glavni urednik „citirao“ komentare koji prethodni nisu objavljeni jer su ocenjeni kao uvredljivi, odnosno zašto je ponovio uvrede koje su objavljene. Nebojša Spaić je rekao ne misli da Vukadinović imao lošu nameru i da možda nije shvatio da, uključujući se u komentare na ovakav način, dodatno vređa autorku teksta. Stojan Marković je, međutim, rekao da Komisija ne može da ceni namere, nego efekat. Komisija je, nakon kraće debate, odlučila sa osam glasova „za“ i jednim „protiv“ da redakciji Nove srpske političke misli izrekne javnu opomenu zbog kršenja Kodeksa novinara Srbije.

Sednica je završena 20.30 sati.

Zapisnik vodila

Gordana Novaković

Predsedavajući

Zoran Ivošević